

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN
van het raadslid mw. I. M. Gyömörei

sv 14
RIS 083912
Corr. nr. 2001/147/BSD

Den Haag, 20 februari 2001

Aanhoudingen bij gekraakte leegstaande
panden Zwarte Madonna

De gemeenteraad

Het raadslid, mevrouw I. M. Gyömörei, heeft de volgende op 18 januari 2001 ingekomen brief, uitmon-
dende in een 14-tal vragen, aan de voorzitter van de gemeenteraad gericht.

"Afgelopen maandag 15 januari 2001 heeft een aantal personen zich toegang verschaft tot de leeg-
staande ruimten onder het gebouw de Zwarte Madonna. Ikzelf ben vanaf de aanvang van deze actie, tot
circa 17.30 uur, als observator aanwezig geweest. Om circa 14.00 uur zijn enkele deuren geopend door
het gebruik van een zogenaamde bouwsleutel, er zijn geen kraakkrikken gebruikt. Hierdoor bleef de
'schade' beperkt door het verwijderen van een oplegplaatje en het veranderen van het cilinderslot. Bij
slechts een deur heb ik een kleine schade aan een sponning kunnen constateren, hier was het hout licht
beschadigd. Kort hierna verschenen er 2 politie agenten, welke de deur probeerden open te duwen om
zich toegang tot de woning te verschaffen. Hierop heeft de bewoner aangegeven wel te willen praten,
maar buiten. De onduidelijkheid bestond eruit of de ruimten wel langer dan een jaar leeg stonden. Dit is
onder andere aangetoond door een vel papier wat duidelijk voor het raam hing. Hier stond op dat de
toenmalige gebruiker van het pand was verhuisd per 10 mei 1999. Hierna heeft ook deze ruimte leeg
gestaan. Inmiddels zijn de agenten toch binnengelaten om te praten.
Tegen de aanwezige krakers is door de politie gezegd dat zij zouden weggaan als zou blijken dat de pan-
den langer dan een jaar zouden leegstaan. Deze uitspraken zijn op tape opgenomen! Deze belofte is
nooit ingelost. Herhaaldelijk is aan de agenten verzocht de ruimte te verlaten, dit werd keer op keer door
de agenten geweigerd. Rond 15.00-15.30 kwam een van de leden van de Commissie Zwarte Madonna
langs, hij heeft niet alleen zijn steun betuigd aan de krakersactie, maar heeft ook een aantal malen tegen
diverse politieagenten (er waren er inmiddels nog een aantal gearriveerd) verklaard dat de panden al
langer dan een jaar leegstonden. De gehele middag konden mensen (waaronder ook enkele voorbijgan-
gers en sympathisanten) in en uit de panden lopen. Al die tijd hebben de krakers telefonisch in contact
gestaan met hun advocaat, die verklaarde dat er een kort geding aangespannen zou worden tegen de
ontruiming. De gearriveerde vertegenwoordigers van Haag Wonen zochten contact met de krakers, maar
zij werden direct apart genomen door een agent voor een vertrouwelijke mededeling. In de loop van de
middag werd de omgeving rond de Zwarte Madonna afgezet door middel van linten. Deze situatie heeft
ook enkele uren geduurd en hierna volgde rond 18.30 uur de ontruiming.

Onder verwijzing naar artikel 15, lid 1 van het Reglement van Orde leg ik u de volgende vragen ter be-
antwoording voor:

1. Hoe kan de politie het rijmen dat ze circa 10 aanwezigen in gekraakte panden op de Turfmarkt
om 19.30 uur op heterdaad verdenkt van een omstreeks 14.00 uur gepleegde 'vernieling' terwijl
de hele dag door, onder ogen van en met toestemming van de politie, personen deze panden in
en uitgegaan zijn en ook nog na de lintafzetting personen die de panden wilden verlaten hiertoe
de gelegenheid kregen zonder aangehouden te worden?
2. Waarom was er wel een verdenking tegen juist deze aanwezigen en niet tegen diegenen die eer-
der uit de panden waren gegaan en waarvan zelfs een groot deel nog voor de panden stond?
3. Was hier sprake van individuele verdenkingen of een collectieve verdenking?
4. Was er ten aanzien van alle aangehouden personen een redelijk vermoeden van schuld?
Of is deze verdenking slechts te bezien als een excuus voor het optreden tegen de krakers om-
dat er eerst 'een stok gevonden moest worden om mee te slaan'

5. Hoe verhoudt zich dit optreden tot eerder gedane uitspraken door de politie dat zij weg zouden gaan als zou blijken dat de panden langer dan een jaar leeg zouden staan? (deze uitspraken zijn op tape vastgelegd)
6. Is er slechts sprake van aanhoudingen in de panden of zijn de panden in facto en/of de jure ontruimd?
7. Indien er volgens de politie sprake is van ontruiming, wat bedoelt u daar dan mee, in het licht van het feit dat alle huisraad van de bewoners nog in de panden aanwezig is?
8. Waarom is er niet gewacht op de uitspraak van een kort geding, waarvan de advocaat van de krakers reeds een concept dagvaarding aan de Officier van Justitie had toe gefaxt?
9. Is er aan de aanwezigen gesommeerd om de panden te verlaten? Zo ja door wie?
10. Is er een machtiging tot binnentreden afgegeven? Zo ja, door wie?
11. Ik heb begrepen dat op TV-West door de politie verklaard zou zijn dat de krakers er helemaal niet woonden, omdat er geen huisraad in de panden stond. In iedere ruimte stond een tafel, stoel en een bed. Dit is door mijzelf geconstateerd. Zijn deze uitspraken door de politie gedaan? Is de huisraad tijdens de ontruiming uit de panden verwijderd?
12. Inmiddels heb ik begrepen dat de 10 personen zijn aangehouden onder verdenking van artikel 141: openlijke geweldpleging in een vereniging. Hoe meent u dat dit aan te tonen terwijl de krakersactie plaatsvond om 14.00 uur en er op dat moment nog geen politie aanwezig was? Hoe meent u aan te tonen dat er een vereniging was, terwijl gedurende de hele middag diverse mensen in groepen van wisselende samenstelling de panden in en uit konden lopen?
13. Naar ik begrepen heb gaat de politie er vanuit dat de panden geen woning waren omdat er geen sprake zou zijn van ongestoord woninggenot. Is het binnen deze gemeente niet zo, dat het huisrecht bestaat van begin af aan? Volgens een arrest van de Hoge Raad is de tijd van bewoning van geen belang. In welke bestaande Haagse APV is er geen tijdslimiet verbonden aan het huisrecht?
14. Tijdens de aanhoudingen heeft een van de personen geweigerd om een foto te laten nemen. Zij draaide haar hoofd weg en gaf aan bezwaar te hebben op de foto te willen. Hierop is zij hardhandig voor de camera gesleurd, terwijl zij aan haar haren 'in het gareel' werd gehouden. Vind u dit een normale gang van zaken? Had deze foto niet op het bureau genomen kunnen worden? Is aan de aangehouden persoon uitgelegd met wat voor reden deze foto tegen haar wil werd genomen? Wat gebeurt er verder met deze foto's en zijn de betrokkenen hiervan formeel op de hoogte gesteld?

Ingevolge het bepaalde in artikel 15, lid 4, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad der gemeente 's-Gravenhage (Verz. 1987, nr. 2), beantwoorden wij - na verkregen informatie van de politie - de gestelde vragen als volgt.

1. *Hoe kan de politie het rijmen dat ze circa 10 aanwezigen in gekraakte panden op de Turfmarkt om 19.30 uur op heterdaad verdenkt van een omstreeks 14.00 uur gepleegde 'vernieling' terwijl de hele dag door, onder ogen van en met toestemming van de politie, personen deze panden in en uitgegaan zijn en ook nog na de lintafzetting personen die de panden wilden verlaten hiertoe de gelegenheid kregen zonder aangehouden te worden?*

Er was sprake van ontdekking van het strafbaar feit op heterdaad "openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen" (artikel 141 Wetboek van Strafrecht). Na ontdekking van het feit heeft de politie onmiddellijk overleg gepleegd met de Officier van Justitie en is er sprake geweest van een continu handelen door de politie ten behoeve van de opsporing. Bij een voortdurend delict, zoals hier het geval was, blijft er sprake van heterdaad zolang de politie zicht houdt op voortduren van het strafbare feit. Van degenen die aanwezig waren in de panden ten tijde van de aanhouding was er een redelijk vermoeden van schuld aan bedoeld strafbaar feit.

2. *Waarom was er wel een verdenking tegen juist deze aanwezigen en niet tegen diegenen die eerder uit de panden waren gegaan en waarvan zelfs een groot deel nog voor de panden stond?*

Na constatering van de heterdaadsituatie is de situatie zoveel mogelijk bevroren. De personen die zich nog in de panden bevonden, zijn aangehouden nadat ter ondersteuning van de politiefunctionarissen ter plaatse andere politiefunctionarissen waren gearriveerd. Dit was noodzakelijk in verband met de mogelijke gevaarzetting van de situatie. Dit sluit niet uit dat nog meer mensen zich schuldig hebben gemaakt aan strafbare feiten.

3. *Was hier sprake van individuele verdenkingen of een collectieve verdenking?*

Er was sprake van collectieve verdenking.

4. *Was er ten aanzien van alle aangehouden personen een redelijk vermoeden van schuld? Of is deze verdenking slechts te bezien als een excuus voor het optreden tegen de krakers omdat er eerst 'een stok gevonden moest worden om mee te slaan'?*

Er was ten aanzien van alle aangehouden personen een redelijk vermoeden van schuld. De politie gaat alleen over tot aanhouding als er een rechtsgrond voor bestaat en zij dus bevoegd is om op te treden.

- 5.. *Hoe verhoudt zich dit optreden tot eerder gedane uitspraken door de politie dat zij weg zouden gaan als zou blijken dat de panden langer dan een jaar leeg zouden staan? (deze uitspraken zijn op tape vastgelegd)*

De politie heeft nadrukkelijk verklaard dat de woordvoerder van de politie deze uitspraak niet heeft gedaan.

6. *Is er slechts sprake van aanhoudingen in de panden of zijn de panden in facto en/of de jure ontruimd?*

Er was sprake van een strafbaar feit dat op heterdaad is ontdekt (artikel 141 Wetboek van Strafrecht). Op grond daarvan zijn de verdachten aangehouden. Er was geen sprake van een ontruiming van de panden.

7. *Indien er volgens de politie sprake is van ontruiming, wat bedoelt u daar dan mee, in het licht van het feit dat alle huisraad van de bewoners nog in de panden aanwezig is?*

De politie was niet bevoegd, gezien het strafbaar feit, om de roerende goederen in het pand in beslag te nemen.

8. *Waarom is er niet gewacht op de uitspraak van een kort geding, waarvan de advocaat van de krakers reeds een concept dagvaarding aan de Officier van Justitie had toe gefaxt?*

De politie heeft het opsporingsonderzoek gestart na overleg met de Officier van Justitie. Een dergelijk strafrechtelijk onderzoek behoeft niet te wachten op een uitspraak in kort geding.

9. *Is er aan de aanwezigen gesommeerd om de panden te verlaten? Zo ja door wie?*

Nee, de krakers zijn niet gesommeerd om het pand te verlaten. Dit was niet noodzakelijk. Er is een strafbaar feit geconstateerd en hiertegen is opgetreden.

10. *Is er een machtiging tot binnentreden afgegeven? Zo ja, door wie?*

Nee, dat was niet vereist. Er was namelijk geen sprake van een woning in de zin van de Algemene Wet op het Binnentreden.

11. *Ik heb begrepen dat op TV-West door de politie verklaard zou zijn dat de krakers er helemaal niet woonden, omdat er geen huisraad in de panden stond. In iedere ruimte stond een tafel, stoel en een bed. Dit is door mijzelf geconstateerd. Zijn deze uitspraken door de politie gedaan? Is de huisraad tijdens de ontruiming uit de panden verwijderd?*

De politie heeft één en andermaal verklaard dat zij deze uitspraak niet heeft gedaan. Zie verder het antwoord op de vragen 7 en 10.

12. *Inmiddels heb ik begrepen dat de 10 personen zijn aangehouden onder verdenking van artikel 141: openlijke geweldpleging in een vereniging. Hoe meent u dat dit aan te tonen terwijl de krakersactie plaatsvond om 14.00 uur en er op dat moment nog geen politie aanwezig was? Hoe meent u aan te tonen dat er een vereniging was, terwijl gedurende de hele middag diverse mensen in groepen van wisselende samenstelling de panden in en uit konden lopen?*

Nadat de melding bij de politie is binnengekomen, heeft de politie direct ter plaatse een onderzoek ingesteld. Na ontdekking van het strafbaar feit op heterdaad is er na overleg met de Officier van Justitie opgetreden. Zie verder de antwoorden op vraag 1 en 2. Er is sprake van het "in vereniging" plegen van een delict, als dit geschiedt door 2 of meer personen.

13. *Naar ik begrepen heb gaat de politie er vanuit dat de panden geen woning waren omdat er geen sprake zou zijn van ongestoord woninggenot. Is het binnen deze gemeente niet zo, dat het huisrecht bestaat van begin af aan? Volgens een arrest van de Hoge Raad is de tijd van bewoning van geen belang. In welke bestaande Haagse APV is er geen tijdslimiet verbonden aan het huisrecht?*

Het huisrecht was niet aan de orde. Er was immers geen sprake van een woning, maar van bedrijfspanden.

14. *Tijdens de aanhoudingen heeft een van de personen geweigerd om een foto te laten nemen. Zij draaide haar hoofd weg en gaf aan bezwaar te hebben op de foto te willen. Hierop is zij hardhandig voor de camera gesleurd, terwijl zij aan haar haren 'in het gareel' werd gehouden. Vind u dit een normale gang van zaken? Had deze foto niet op het bureau genomen kunnen worden? Is aan de aangehouden persoon uitgelegd met wat voor reden deze foto tegen haar wil werd genomen? Wat gebeurt er verder met deze foto's en zijn de betrokkenen hiervan formeel op de hoogte gesteld?*

Van een weigering van een verdachte om mee te werken aan het maken van een foto, is de politie niets bekend.

Het fotograferen van verdachten kort na de aanhouding is gebaseerd op een arrest van de Hoge Raad (het zgn. Dodewaard-arrest / HR, NJ 84-741). Daarin is het de politie toegestaan om polaroidfoto's te maken met als doel het voorkomen van verwarring tussen verdachten door bijvoorbeeld het verwisselen van kleding. Deze foto's moeten en worden na het verhoor vernietigd.

Burgemeester en wethouders van Den Haag,
de secretaris, de burgemeester,

J.A.M. Kroese-Duijsters W.J. Deetman